
Lausunto koulutuksen siirtymistä ja tutkinnon suorittamista pohtineen työryhmän muistoon *Ei paikoillanne, vaan valmiit, hep!*

Suomen rehtorit ry sekä Iltakoulujen liitto ry huomasivat hämmästykseseen, etteivät ne kuulu pyydettyjen lausunnonantajien joukkoon. Lukiokoulutuksen toteuttajina, ylioppilastutkinnon toimeenpanijoina ja siten ylioppilaiden ”tuottajina” rohkenemme kuitenkin lausua seuraavaa:

Luku 3 Toisen asteen koulutuksen tehostaminen

Koko toisen asteen käsittely yhtenä kokonaisuutena ontuu, koska toisen asteen koulutuksessa on kaksi väylää, joilla on eri tavoitteet. Sivulla 16 kerrotaan, että ammatillisen peruskoulutuksen (ops-perusteinen) tutkinnon 3-vuoden läpäisyaste on 63 % ja nousee 70 %:iin, kun tarkasteluperiodia jatketaan kuuteen vuoteen. Vaikuttaa siltä, että perusopetuksen ohjauksessa olisi parantamisen varaa, koska huomattava osa ei koskaan valmistu. Osaavaa työvoimaa ei näin ollen saada ammatilliselta puolelta. Liekö syynä väärät valinnat? Jonkun pitäisi jäädä työhönkin, eikä vain suunnata jatko-opintoihin tai suorittaa samalla lukio-opintoja. Lukion keskeyttämisprosentti on pieni verrattuna ammatilliseen peruskoulutukseen.

Sivuilla 23 ja 25 toimenpide -ehdotuksena esitetään, että ammattistarttia tulee tehostaa. Se madaltaa siirtymiskynnystä perusopetuksesta ammatilliseen perusopetukseen ja vähentää alkuvaiheen keskeyttämistä.

Ehdotamme, että

peruskoulun jälkeen on yhteinen toisen asteen startti, joka valmentaa niin ammatilliseen peruskoulutukseen kuin lukioonkin. Se kestää puoli vuotta, jonka jälkeen voi siirtyä jompaan kumpaan koulutusväylään. Tämä lyhentää nykyisen lisäluokan (ns. 10-luokka) ja ammattistartin koulutusta puolella vuodella ja nopeuttaa siten seuraavan vaiheeseen siirtymistä.

koulutukseen hakeutumisessa otetaan vahvemmin ja vakavammin kantaa toisen asteen koulutuksen ohjaukseen.

Luku 6 Koulutukseen hakeutuminen

Kannatamme opinto-ohjauksen tehostamista suunnitellulla tavalla. Tehostamisen vaatima lisäresurssi ei kuitenkaan saa olla pois muusta lukiokoulutuksesta. Pidämme hyvänä sitä, että kutsuntoja käytetään hyväksi uraohjauksessa. Myös sähköinen koulutustietopalvelu (s. 24) on kannatettava kehittämiskohde. Jotta opintojen ohjaus voisi tehostua, on opinto-ohjaajille saatava perusopetuksen mallin mukainen valtakunnallinen virkaehtosopimus.

Opinto-ohjaajien lisääminen saattaa johtaa vanhakantaiseen tilanteeseen, että opettajat ulkoistavat ohjauksen opinto-ohjaajille ja ovat ”vain” oppiaineidensa substanssiosaajia. Opettajat ohjaavat myös ja heiltä pitäisi saada oikeaa ja ajanmukaista tietoa. On panostettava siis myös aineenopettajien antamaan ohjaukseen ja sen tasoon.

Ehdotamme

kehittäväksi Tanskan mallin mukaista valtakunnallista ohjauskeskusta, mikä lisäisi lukioiden välistä tasa-arvoa ja vähentäisi osaltaan lukiokohtaisen opinto-ohjaajan työpaineita.

aineenopettajakoulutuksessa kiinnitettävän vakavaa huomiota myös opintojen ohjaukseen.

Luku 6.3. sisältää kannaltamme kaikkein oleelliset asiat. Pidämme hyvänä sitä, että

- ylioppilastutkintoa kehitetään siten, että se palvelee paremmin korkeakoulujen valintoja
- korkeakoulut lisäävät suoria valintoja
- hakijat, jotka hakevat suorittamaan ensimmäistä korkeakoulututkintoa valitaan omana ryhmänä
- yhden tai useamman korkeakoulututkinnon jo suorittaneet valitaan erillisvalinnoilla.
- opiskelijat valitaan nykyistä laajempiin kokonaisuuksiin, kuten tiedekuntiin tai koulutusaloille.

Sivulla 22 on koonti työelämän osaamistarpeisiin vastaamisesta. Kohdassa 6 puhutaan aikuisväestön mahdollisuuksista täydentää osaamistaan työuran aikana. Muistiossa pelätään myös kurssisuoritusten korotuskierrettä (s.33). Muistutamme, että valtakunnassamme on koko maata kattava aikuislukioiden - ja linjojen verkosto. Ne tarjoavat jo nyt osaamisen täydentämistä, korotuskuulustelumahdollisuuksia ja valmennuskursseja. Aikuislukioiden opetus on kontrolloitua, laadukasta ja asiantuntevaa. Niiden perimät aineopiskelumaksut ovat minimaalisia verrattuna yksityisiin valmennuskursseihin.

Ehdotamme, että

aikuislukioiden roolia korostetaan ja vahvistetaan korotuskuulustelujen ja valmentavien opintojen mahdollistajana.

Pidämme hyvänä sitä, että ylioppilastutkinnon arvosanoja voidaan käyttää hyväksi valittaessa opiskelijoita korkeakouluihin ilman valintakoetta. Lukioaikana osoitettu osaaminen on kuitenkin otettava huomioon. Sen merkitystä jatko-opinnoissa tulee korostaa. Tietyn oppimäärän (esimerkiksi minimi 5 kurssia) arvosanan ja ylioppilastutkinnon arvosanan välille pitäisi muodostaa keskiarvoluku tai vastaavuusluku tms. Näin palkittaisiin niitä, jotka ovat ottaneet opiskelun lukioaikana vakavasti.

Opiskelija voi epäonnistua ylioppilastutkinnossa. Hän voi myös kehittyä tutkinnon jälkeen. Siksi pidämme tärkeänä, että hänellä on mahdollisuus todistusten sijaan pyrkiä korkeakouluun myös valintakokeen avulla. On myös aloja, joille soveltuvuutta ei voida mitata lukion päättötodistuksella eikä ylioppilastutkintotodistuksella. Kuuden laudaturin ylioppilaasta voi tulla hyvä opettaja, lääkäri tai juristi, mutta niin voi tulla heikommin menestyneestäkin. Lukion yhtenä tehtävä on antaa jatko-opintokelpoisuus. Siksi lukiota ja ylioppilastutkintoa on kehitettävä vieläkin enemmän jatko-opintoja palveleviksi. Sen lisäksi on kehitettävä erilaisia opiskelijoiden toiveet huomioon ottavia tapoja pyrkiä jatko-opintoihin. Esimerkiksi pyrittäessä ammattikorkeakouluun ylioppilastutkintotodistuksella ja ammatillisen perustutkinnon todistuksella opiskelija voi itse valita, mitä suorituksia hän painottaa eli mikä antaa hänelle pyrkimisen kannalta parhaan pistemäärän.

Ehdotamme , että

lukioaikana osoitettu osaaminen otetaan jossakin muodossa huomioon

tietyn oppimäärän arvosanan ja ylioppilastutkinnon arvosanan välille muodostetaan vastaavuusluku.

opiskelija saa itse päättää, millä ansioillaan hän pyrkii korkeakouluun. Vaihtoehtoja voisivat olla ylioppilastutkinnon arvosana, ylioppilastutkinnon arvosanan ja oppimäärän arvosanan vastaavuusluku tai pääsykoe.

pääsykokeista ei kokonaan luovuta.

Turussa, 21.4.2010

Jyväskylässä, 22.4.2010

Erja Vihervaara
Iltakoulujen liitto ry
puheenjohtaja

Ari Pokka
Suomen rehtorit ry
puheenjohtaja

